

בס"ד

שאלון בחינה

בנושא:

מקוואות

מועד:

אב תשפ"ד

סמל שאלון:

109.8.24

שימו לב: יש לנהוג על פי ההנחיות לנבחן המופיעות בשאלון הבחינה!

מועד אב תשפ"ד

בס"ד

בחינה בהלכות מקוואות
ב' באב תשפ"ד

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון - 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום - 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1) טבילה בנהרות

- איתא במשנה (מקוואות ה, ג): "מעין שהוא משוך כנדל ריבה עליו והמשיכו הרי הוא כמו שהיה. היה עומד וריבה עליו והמשיכו שוה למקוה לטהר באשבורן ולמעין להטביל בו כל שהוא".
- א. באר לפחות ג' פירושים שהובאו בראשונים בביאור כוונת המשנה: "וריבה עליו והמשיכו"?
 - ב. הבא את הנפקא מינה למעשה - הנגזרת מכוח ביאור המשנה - לענין טבילה בנהרות בימות החורף!
 - ג. כיצד העלה הש"ך להלכה בנידון זה?

2. טיהור בור שאוב

בור שהוא עם מים שאובים והמשיכו לתוכו אמת מים מי גשמים – ומי האמה נכנסים לתוכו ויוצאים לאחר מכן - באר בכל אחד מהאופנים הבאים מהו שיעור התחלפות המים ביציאתם בכדי לתלות שהשאובים הסתלקו:

- א. כשהיה בבור מתחילה מי סאה שאובים?
- ב. כשהיה בבור מי סאה מי גשמים פחות שלושה לוגין, ונפלו שלושה לוגין שאובים לתוך הבור?
- ג. כשהיה בבור כ' סאה שאובים בדיוק ונפלו לתוכו שלושה לוגין שאובים?

עמוד 1 מתוך 3

נ. ע. ג. ק.

3. המשכה

קיימא לן (תמורה יב, ב) "שאובה שהמשיכה ברובה כשרה":

- א. באר מהו שיעור משך הילוך המים על גבי קרקע בכדי שיתחשב כהמשכה (גי' דעות המובאים בבית יוסף)?
- ב. האם ניתן להמשיכם על גבי כלי שחיברו לקרקע או רצפת אבנים?
- ג. האם ניתן להמשיכם למקווה ריק ורק לאחר מכן להוסיף רוב מי גשמים בכדי להשלימם לארבעים סאה?

4. דין דעת בשאיבה

- א. המניח כלי ריק שלם ותכולתו עשויה לקבל שלושה לוגין - תחת צינור ניקוז מי גשמים - לאחר שהתמלא הכלי נפלו המים מן הכלי לתוך מקווה חסר ארבעים סאה. האם נפסל המקווה מדין שאובים? (התייחס בתשובה רק להניחה תחת צינור מי גשמים).
- ב. הונח הכלי הנ"ל - שלא לדעת, תחת צינור המושך מים מן המעיין - ולאחר שהתמלא הכלי נפלו המים למקווה החסר, האם נפסל המקווה?
- ג. המניח שק או קופה תחת צינור מי גשמים בשעת קישור עבים - האם נפסל מי המקווה החסר?

5. הויתו בטומאה

- א. המוליך מי גשמים לבור הטבילה על ידי דבר המקבל טומאה מדרבנן האם הבור כשר לטבילה?
- ב. האם ניתן להוליך מי מעיין או מקווה לבור הטבילה על ידי דבר שמקבל טומאה מדאורייתא?
- ג. מי מעיין נוטפין טיף לבור טבילה והזחילום (קודם נפילתם לבור) על ידי דבר שמקבל טומאה מדרבנן - האם לאחר נפילת המים לבור - הבור כשר לטבילה בזחילין או באשבורן?

6. דין טבילה במי פירות ושאובים

- א. מקווה מי גשמים ארבעים סאה - נתן לתוכו סאה מים שאובים ונטל סאה עד יותר מרובו האם המקווה כשר לטבילה?
- ב. באר, נתן סאה מי פירות ונטל סאה עד כמה יישאר המקווה כשר?
- ג. יין לבן או שלג בשיעור שלושה לוגין נשפך מתוך כלי שאינו מנוקב לתוך בור טבילה שהינו פחות מארבעים סאה - ועל ידי היין או השלג הושלם המקווה לארבעים סאה - כעת עלה הספק האם המקווה כשר לטבילה כמות שהוא או שנפסל המקווה ויש להכשירו?

7. הויתו בידי אדם

איתא בתוספתא (מקוואות ג, ב): "רבי יוסי אומר זילף בידיו ורגליו ג' לוגין למקוה פסול, הוליו עס הקרקע כשר. לגיון העובר ממקום למקום וזילפו בידיהם וברגליהם שלשה לוגין למקוה כשר, ולא עוד אלא אפילו עשו מקוה בתחילה כשר".
הראשונים התקשו שהרי הסתירה בולטת בדברי התוספתא בין הרישא דמשמע שמים שהובאו למקווה על ידי אדם פסולים, ובסיפא גבי לגיון משמע שכשרים? **יש להביא ג' תירוצים!**

8. דין השקה

- א. באר מהו שיעור גודל הנקב (באמצע הכותל) - הנצרך בהשקת מקווה שאוב או חסר למקווה כשר?
- ב. מקווה שאוב או חסר שהושק למקווה כשר ופסקה ההשקה האם המקווה הפסול יישאר בכשרותו?
- ג. האם ניתן להשיק מקווה מי גשמים שאוב למעיין?

.....

עמוד 2 מתוך 3

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. שלושה ישובים היושבים במדרונו של הר - בכל יישוב ישנו נחל אחד שהינו מי גשמים, ביישוב התחתון והעליון מכילים הנחלים כל אחד כי סאה מי גשמים, ביישוב האמצעי מכיל הנחל מי סאה מי גשמים - ושטף של גשמים עובר בתוך הנחלים, מהעליון לתחתון דרך הנחל האמצעי ומחברם.

- א. האם כל אחד מבני שלושת היישובים רשאים לטבול כליהם בכל אחד מנחלים הללו ?
- ב. הוסף לבאר טעמי ההלכה שנאמרו בזה ?
- ג. כיצד הדין אם השטף המחבר בין הנחלים הוא מעיין ?

10.

א. באחד המלונות התקבלו כלי זכוכית החייבים בטבילה מדרבנן אלא שהיה ספק אם הכלים הללו הוטבלו או לא, אחד ממשגיחי הכשרות טען שהואיל וקיימא לן דספקא דרבנן לקולא הרי שניתן להקל ואין צורך להטבילם שוב, מאידך משגיח אחר טען כיוון שחזקתם שחייבים בטבילה הרי שחובה להטבילם שיש להעמידם על חזקת חיוב. עם מי הדין ? הבא בזה את דברי המשנה – ושולחן ערוך !

ב. הבא את דעת ה"יז והמשנה למלך.

ג. הוסף לבאר כשברור שהכלים הוטבלו אלא שעלה ספק האם הורדו המדבקות החוצצות קודם הטבילה או שהורדו לאחר הטבילה האם יש לחזור ולהטביל את הכלים ?

11. באר בכל אחד מאופנים דלהלן האם נחשב הדבר לשינוי צבע וריח בכדי לפסול המקווה :

- א. מים ששרה בהם אוכלין נשפכו למקווה ושינו צבעו והסריחו את המקווה.
- ב. מחמת ריבוי הטובלים התלכלכו המים ונשתנה צבעם והסריחו.
- ג. השתנה צבע המים מחמת עשן ונהפכו למראה החלב.

12. במהלך חודשי החורף בעת שהיית חיילי צה"ל בעזה - החיילים בקשו לטבול כלים חדשים שנקנו מן הגוי - בהיעדר מקווה טהרה מצאו החיילים מאגר שבוודאות המים שבתוכו הם מי גשמים אלא שבתוך המים יש טיט - הטיט והמים עולים יחדיו בדיוק לשיעור ארבעים סאה. באר :

א. באיזה אופן ישלים הטיט לשיעור ארבעים סאה ובאיזה אופן לא ישלים הטיט לארבעים סאה ?

ב. באופן שהטיט משלים לארבעים סאה – אימתי ניתן לטבול אפילו בתוך הטיט עצמו ?

ג. תולעים הנוצרים מן המים האם משלימים את מי המקווה לארבעים סאה – והאם ימעטו את השקת הנקב במקום שצריך שיעור השקה כשפורת הנוד ?

עמוד 3 מתוך 3